

Фондация
за реформа в местното самоуправление
www.flgr.bg

ИНОВАЦИОННИ ПРАКТИКИ

кн. 39/2007

С финансовата подкрепа на

OPEN SOCIETY INSTITUTE

USAID

В тази свитък на „Иновационни практики“ Ви представяме няколко реализирани успешни практики на три от професионалните и регионалните сдружения на местните власти в България - АБЧО, АДО и НАСО РБ.

Сдруженията на местните власти - регионални и професионални - реализираха множество инициативи във важни за българските местни власти области, като това доведе до:

- Повишаване уменията и задълбочаване знанията на работещите в общинските администрации и членовете на общинските съвети;
- Промяна на рамката на местното самоуправление в посока по-добра защита интересите на общините членки на сдруженията;
- Включване на различни групи заинтересовани във вземането на решения на местно ниво - млади хора, НПО и бизнес;
- Създаване на експертен потенциал на местно ниво за по-успешно посрещане на предизвикателствата на членството на България в Европейския съюз и реализация на възможностите, предоставени от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС и на различните донорски програми;
- Изграждане на потенциала на самите сдружения и на сериозни партньорски взаимоотношения както между общините членки, така и между общините, от една страна, и всички ключови за развитието на местно ниво фактори - бизнес, граждански сектор, академични среди и др., от друга.

Тук ще се запознаете с една малка част от инициативите на три сдружения, но дори те ще ви дадат представа за огромната работа, извършена от тях през годините, и ще докажат, че и занаят развитието на общностите и регионите ще може да разчита на сдруженията на местните власти като новатори и инициатори на жизнени и устойчиви идеи.

В следващи свои публикации ФРМС ще представи и други успешни проекти, реализирани от сдружения на местните власти в България.

СЪЗДАВАНЕ НА ТРИ ЕНЕРГИЙНИ АГЕНЦИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ЧЕРНОМОРСКИЯ РЕГИОН - АБЧО

Предистория

По инициатива на Асоциацията на българските черноморски общини (АБЧО) в Черноморския регион са създадени три агенции за управление на енергията - Черноморска регионална агенция за управление на енергията - Варна, Регионална агенция за управление на енергията - Бургас и Агенция за управление на енергията - Добрич. Агенциите са създадени в рамките на разработени и осъществени от Асоциацията на българските черноморски общини проекти, реализирани с финансовата подкрепа на програмите SAVE II и „Интелигентна енергия за Европа“ на Европейската комисия, Генерален директорат „Енергия и транспорт“.

През изминалото десетилетие енергийната ефективност и ВЕИ се превърнаха в приоритети на националната и европейската енергийна политика и се наложиха като главни инструменти за противодействие на изменението на климата.

Процесът на изпълнение на критериите за членство в Европейския съюз и прилагане на Acquis Communitaire поставят пред българските общини отговорности и задължения за формиране на политики за устойчиво икономическо развитие на местно и регионално ниво, подготовка и изпълнение на планове за енергийна ефективност.

Като страна-член на Европейския съюз България трябва да спазва европейското законодателство в областта на енергията (Зелена книга на Европейската комисия, План за действие за енергийна ефективност, Директива 2002/91/ЕО за енергийна ефективност на сгради и др.), които поставят пред властите редица ангажименти, свързани с рационалното използване на природните и енергийните ресурси, въвеждане на мерки за енергийна ефективност и популяризиране на възможностите за пестене на енергия.

В Европейския съюз, а вече и в България се предприемат енергични действия за популяризиране на чистата енергия на общинско и национално ниво. До преди няколко години общините нямаха съществени функции в областта на енергията, но днес вече ефективното управление на енергията е грижа и на местните власти.

Спазвайки основния принцип устойчивото развитие, а **именно „Мисли глобално, действай локално“** и в отговор на нуждите на общините-членки Асоциацията на българските черноморски общини инициира проекти, в рамките на които се създадоха три агенции за управление на енергията в Черноморския регион.

Практика

Стъпки на реализация на практиката:

1. Разработен проект за създаване на Черноморска регионална агенция за управление на енергията - Варна. Проектът е финансиран по Програма „SAVE II“ на Европейската комисия, Генерален директорат за енергия и транспорт (40 %) и съфинансиран от Асоциация на българските черноморски общини (60%). Проектът се реализира в периода януари 2003 г. - юли 2006 г. и е на обща стойност 300 000 евро.

2. Разработен проект за създаване на Регионална агенция за управление на енергията - Бургас и Агенция за управление на енергията - Добрич. Проектът е финансиран по Програма „Интелигентна енергия

за Европа“ на Европейската Комисия, Генерален директорат за енергия и транспорт (50 %), и съфинансиран от Асоциация на българските черноморски общини (50 %). Проектът се осъществява в периода от 2005 г. до 2008 г. и е на обща стойност 400 000 евро.

Основната цел на проектите е да допринесат за устойчивото развитие и ефективно управление на енергията в общините от Черноморския регион.

Резултати

1. Създадена Черноморска регионална агенция за управление на енергията през 2003 г. със седалище в гр. Варна. Агенцията работи основно на територията на общините-членки на АБЧО, разположени в Област с административен център - Варна.

2. Създадена регионална агенция за управление на енергията - Бургас през 2005 г. със седалище в гр. Бургас, като агенцията осъществява дейност на територията на Област с административен център - Бургас.

3. Създадена Агенция за управление на енергията - Добрич през 2005 г., която работи на територията на Община Добрич - град.

4. Създаване на регионален консорциум от агенции за управление на енергията в Черноморския регион, които да реализират инициативи с регионално значение.

Агенциите са регистрирани като доброволни юридически лица съгласно Закона за юридическите лица с нестопанска цел и работят за изпълнение на следните цели:

- Представителство и защита на интересите на членовете си за утвърждаване на енергийната ефективност като важен компонент на политиката за устойчиво развитие на Черноморския регион в България.

- Обединяване усилията на българските черноморски общини за повишаване на енергийната ефективност, като средство за разрешаване на важни национални задачи и енергийната и екологичната политика и за постигане на устойчиво развитие.

- Опазване и възстановяване на околната среда на територията на българските черноморски общини.

- Създаване на условия за намаляване на бюджетните разходи на общините за енергия.

- Съдействие за намаляване разходите за енергия на крайните потребители.

- Повишаване знанията и уменията на общинските съветници и служители с оглед по-ефективно управление на енергията.

- Разширяване и обогатяване на общественото разбиране за ролята и важността на ефективното управление на енергията, както и участието на гражданите в него.

- Изучаване и разпространение на българския и чуждестранния опит в областта на управление на енергията.

Резултати от дейността на агенциите:

- Черноморска регионална агенция за управление на енергията - Варна реализира 7 проекта, като общата им стойност е около 500 000 евро.
- Регионална агенция за управление на енергията - Бургас работи по 4 проекта, чиято обща стойност е 300 000 евро.
- Агенция за управление на енергията - Добрич работи по три проекта, чиято обща стойност е около 300 000 евро.

Контакти

Асоциация на българските
черноморски общини
гр. Варна
ул. „Преслав“ 4
тел./факс: (052) 600 266
611 811
е-поща: office@ubbsla.org
уебсайт: www.ubbsla.org
Лице за контакти:
Марияна Кънчева
изпълнителен директор

СЕРТИФИЦИРАНЕ НА АБЧО ПО МЕЖДУНАРОДЕН СТАНДАРТ ISO 9001:2000 ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА КАЧЕСТВОТО

Предистория

Още от своето учредяване през 1992 г. Асоциацията на Българските Черноморски Общини разработи програма за предоставяне на различни видове услуги на общините-членки. Ръководейки се от мисията и стратегическите си цели, а именно да изгражда ефективно и силно местно самоуправление в Черноморския регион; да насърчава гражданското участие в процеса на вземане на решения на местно ниво и да участва в разрешаването на проблеми касаещи икономическото, екологичното и социалното развитие на региона, Асоциацията винаги се е стремяла да предлага качествени и навременни услуги, съобразени с нуждите на членовете.

В резултат на целенасочената си политика за качествено обслужване на интересите на общините-членки и с доказания си експертен опит и капацитет в реализацията на проекти, АБЧО стана привлекателна организация за много национални и международни партньори. В резултат организацията създаде трайни партньорства с над 100 международни и национални организации и участва в реализацията на над 30 международни проекта, между които е и проекта „ИдеКва“.

Провокирана от пазарното търсене и изискванията на общините-членки и на международните партньори в рамките на проектът „ИдеКва“ Асоциацията разработи и внедри Система за управление на качеството.

Практика

Сертифицирането по международния стандарт за качество ISO 9001:2000 бе извършено в рамките на Проект **„ИдеКва - Укрепване на регионалната идентичност на туристическите региони от Балтийско до Егейско море“**, по който АБЧО е партньор. Процесът на сертифициране премина през следните стъпки:

1. Посещение на представител на одиторската компания в офиса на Асоциацията.
2. Провеждане на интервюто с екипа на Асоциацията с цел оценка на дейността на организацията.
3. Преглед на съществуващите до момента правила, процедури и практики за предоставяне на услуги от организацията.
4. Определяне на „Представител по качеството“ от членовете на екипа на АБЧО.
5. Работна среща за представяне на практиките и стандартите за качество на управление съгласно международния стандарт.
6. Изготвяне на вътрешни правила и процедури за предоставяне на услуги в съответствие с изискванията на стандарта и съобразно

През 2004 г. АБЧО стартира дейности като пълноправен партньор в трансевропейски проект **„ИдеКва - Укрепване на регионалната идентичност на туристическите региони от Балтийско до Егейско море“**, който се финансира по програма Интеррег Кадсес на Европейската Комисия. Проектът се координира от Инвестиционната банка на Провинция Бранденбург (Германия). Седемнадесет организации-партньори от пет държави (Германия, България, Унгария, Чехия и Румъния) обединиха усилия за реализацията на 38-месечната програма на проекта, чиято основната цел е да се обединят и популяризират атрактивни културни и природни туристически дестинации по оста, свързваща Балтийско с Егейско море в маршрут с обща дължина 2700 км, като се стимулира запазването на регионалната им идентичност.

В рамките на проекта Асоциацията на българските черноморски общини разработи и въведе система за управление на качеството и бе сертифицирана по международния стандарт ISO 9001:2000 през март 2006 г.

Контакти

Асоциация на българските
черноморски общини
гр. Варна
ул. „Преслав“ 4
тел./факс: (052) 600 266
611 811
е-поща: office@ubbsla.org
уебсайт: www.ubbsla.org
Лице за контакти:
Марияна Кънчева
изпълнителен директор

дейността на АБЧО с помощта на представител на одиторската компания.

7. Разработване на „Ръководство по управление на качеството“ на АБЧО с помощта на представител на одиторската компания.

8. Сертифициране, което включва посещение на лицензиран одитор, оглед на работната среда, интервюта с екипа на организацията, преглед на изготвените правила и процедури и разработеното ръководство и оценка на извършената работа.

9. Получаване на сертификата.

Резултати

■ Създадена бе вътрешна система от правила и процедури за качествено и ефективно управление и изпълнение на дейностите от АБЧО

■ АБЧО бе сертифицирана според изискванията на стандарт ISO 9001:2000 от лицензирана одиторска компания в Германия и внедряване на система за управление на качеството в следните категории дейности:

- ◆ Разработване и управление на проекти;
- ◆ Предоставяне на обучения и техническа помощ;
- ◆ Разработване на база данни;
- ◆ Съвместни инициативи.

Сертификатът бе получен от CERTQUA - немско дружество за търговия и индустрия и е валиден до март 2009 година.

Като резултат АБЧО доказа, че е организация, която залага на предоставянето на качествени услуги и се утвърди като ефективен и надежден международен партньор, работещ за устойчивото развитие на Черноморския регион и за укрепването на местното самоуправление.

РАЗРАБОТВАНЕ НА СИСТЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ - АДО

Предистория

Извършващата се в момента мащабна законодателна и структурна реформа в българската система на вътрешния финансов контрол е резултат от поети ангажименти в рамките на преговорния процес на страната ни за членство в ЕС. Приетите няколко закона и подзаконови нормативни документа създават принципно нова среда в областта на предварителния финансов контрол, вътрешния одит, възлагането на обществени поръчки, управлението на активите, достъпа до информация, управлението на човешките ресурси, оценка на риска и др. дейности на общините.

Нормативните документи, които създават новата законодателна рамка са:

- ЗАКОН за финансовото управление и контрол в публичния сектор, Обн. ДВ, бр. 21 от 10.03.2006 г.

- ЗАКОН за вътрешния одит в публичния сектор, Обн. ДВ бр. 27 от 31.03.2006 г.

- ЗАКОН за държавната финансова инспекция, Обн., ДВ, бр. 33, изм.доп. ДВ бр. 59/2006 г.

- НАРЕДБА за формата, съдържанието, реда и сроковете за представяне на информация по чл. 8, ал.1 от ЗФУКПС, Обн. ДВ бр. 75 от 12.09.2006 г.

- ЗАКОН за обществените поръчки и Наредба за възлагане на малки обществени поръчки, изм. ДВ бр.37 от 2006 г. в сила от 1.07.2006 г.

Министерството на финансите, Дирекция „Вътрешен контрол“ издаде и публикува методически насоки и указания, конкретизиращи необходимите действия, които общините трябва да предприемат, а именно:

- Указания за осъществяване на управленска отговорност в организациите от публичния сектор;

- Указания за осъществяване на предварителен контрол;

- Методически насоки по елементите на финансовото управление и контрол.

Новите закони реферират към всички ръководители в публичния сектор и установяват много задължения. Съгласно чл.3 и чл.10 от „Наредба за формата, съдържанието, реда и сроковете за представяне на информация по чл. 8, ал.1 от ЗФУКПС“, Обн. ДВ бр. 75 от 12.09.2006 г., **второстепенните разпоредители с бюджетни кредити се задължават до 28-ми февруари всяка година да представят на общините доклад** и въпросник с информация относно състоянието на системите за финансово управление и контрол в техните организации, **а самите общини да изпратят до 31-ви март такъв обобщен до министъра на финансите.**

Процесът на прилагане на новото законодателство налагаше **НЕЗАБАВНО** стартиране на определени действия, а именно:

В края на 2006 и началото на 2007 г. Асоциацията на дунавските общини „Дунав“ проведе кампания за осигуряване на своите общини-членки с **типични разработки на системи за управление и контрол.** Системите бяха разработени от група експерти и предоставени на общините, като успоредно с това бяха проведени и разяснително-информационни семинари за общинските служители.

1. Да се извърши преглед на съществуващите политики, процедури и практики за съответствието им с основните изисквания, посочени в ЗФУКПС и Указанията на МФ от 11.09.2006 г.
2. Да се разработи План за действие за актуализиране на съществуващите политики, процедури и практики и привеждането им в съответствие с изискванията, посочени в ЗФУКПС (до 31-ви март).
3. Да се актуализира съществуващата Система за финансово управление и контрол съобразно новото законодателство.
4. Да се разработи, а там, където съществува - да се актуализира Системата за управление на обществените поръчки.
5. Да се разработи Система за управление и контрол на материалните активи.
6. Да се разработи Система за одитните пътеки при управление и контрол върху средствата, получавани от фондове и програми на ЕС.
7. Да се разработи Система за управление на персонала - чл. 13, ал. 2 т. 9 от ЗФУКПС.
8. Да се разработи Стратегия за управление на риска - чл. 12, ал. 3 от ЗФУКПС.
9. Да се разработи Система за вътрешна и външна комуникация.
10. Да се разработи Система за мониторинг на ФУК - чл. 14 от ЗФУКПС.
11. Да се утвърди Етичен кодекс или Кодекс на поведение в организацията.
12. Да се въведат гореописаните системи **и в търговските дружества** по чл. 61 и чл. 62, ал. 3 от ТЗ, т.е. чиито дялове и акции са общинска собственост, за които също е в сила променената нормативна база, цитираните насоки и методически указания на МФ.

Практика

Асоциацията на дунавските общини „Дунав“ проведе през м. октомври 2006 г. в общините **Оряхово, Левски, Тутракан, Две могили и Димово** пет семинара-работни срещи, които имаха за цел да обърнат внимание на общинските ръководства върху всички тези задължения и проблеми, както и да се даде възможност на представителите на общините да споделят мнения и опит в тази насока. Резултатите от проведените семинари ясно показаха, че голяма част от общините нямат капацитета или необходимото време, за да разработят и въведат сами системи за управление и контрол.

Тъй като разработването на всяка една от системите за управление и контрол е скъпа и/или трудоемка услуга, за която трябва да бъде внимателно избрана надеждна фирма-консултант, на свое редовно заседание Управителният съвет на АДО „Дунав“ реши да предложи на своите общини членки (и на желаещи други общини) **оферта за типови разработки по гореописаната проблематика**, изготвени от екип експерти в партньорство с Дунавския център за обучение и развитие.

От предложението на АДО „Дунав“ се възползваха общо 25 общини (Ново село, Димово, Бяла Слатина, Кнежа, Долна Митрополия, Никопол, Белене, Свищов, Павликени, Ценово, Борово, Две могили, Сливо поле,

Главиница, Ситово, Силистра, Алфатар, Завет, Бяла, Плевен, Антоново, Дулово, Каспичан, Хисар, Тутракан).

На 12 март 2007 г. в Община Свищов бе проведен „Семинар за внедряване на системите за управление и контрол“, лектор на който бе водещият експерт в екипа, разработвал системите - доц. д-р Борислав Борисов от Дунавски център за обучение и развитие. В семинара участваха 74 представители на 19 общини. Освен подробна информация за внедряването на системите, **всяка община получи и диск с електронен вариант на разработките.**

Резултати

Асоциацията на дунавските общини „Дунав“ проведе кампания за осигуряване на своите общини-членове с **типични разработки на системи за управление и контрол.**

Бе постигнат качествен резултат с възможно най-малки разходи за 25 общини.

Дунавските общини бяха облекчени при въвеждане на новите моменти във вътрешния финансов контрол и бяха подготвени да отговорят на законните изисквания.

Контакти

Асоциация на дунавските
общини „Дунав“
5930 Белене
пл. „България“ 23, ет. 7
тел.: (0658) 22940
факс: (0658) 22960
е-поща: adrm_danube@abv.bg
уебсайт: www.adodunav.org

ЛОБИСТКА КАМПАНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА СРЕДСТВА НА ДУНАВСКИТЕ ОБЩИНИ ЗА БОРБА С ПОПУЛАЦИИТЕ НА КОМАРИ ПРЕЗ ПРОЛЕТНО-ЛЕТНИЯ СЕЗОН

Предистория

Вече три поредни години АДО „Дунав“ успешно лобира пред Министерството на финансите за отпускане на целева субсидия на дунавските общини за справяне с един от сериозните проблеми в крайречните области - голямата популация на комари.

Поради географското положение на дунавските общини и подходящите климатични условия (високата влажност, съчетана с оптимална температура на въздуха, високото ниво на река Дунав и заливането на територии навътре в селищата), популацията на комари всяка година отбелязва изключителен бум. От години наред населението на дунавския регион страда от размножаването на вредните насекоми. Комарите са с активност от 24 часа в денонощието. Особено непоносимо за хората и *най-вече за децата* е положението в крайречните населени територии. Жителите на местата, които са в най-голяма близост до реката бяха силно разтревожени от ситуацията и изплашени от потенциалната опасност за здравето на децата, а и за цялото население.

За предотвратяване на прекомерното размножаване на комарите и за успешна защита на населението се практикува третиране с инсектицидни препарати както на градските части, градинки, паркове и т.н., така и на водните и крайбрежните области на територии. Поради особеностите на биологичния цикъл на комарите, за да бъде успешно подобно третиране, то трябва да обхваща целия Дунавски бряг (ивица от 200-300 метра), както и близко разположените водоеми - канали, блата, и др.). Тези райони се третират двукратно или трикратно с помощта на авиационна техника в зависимост от особеностите на терена и използвания препарат от началото на м. април до май, а градските зони се третират неколккратно с наземна техника.

Поради спецификата на крайдунавския регион, областите, подлежащи на третиране срещу комари, имат много голяма площ и тяхното обработване възлиза на суми, с които общинските администрации, особено на по-малките общини не разполагат и съответно те не могат да окажат адекватна защита на населението си.

Практика

През пролетта на 2005 г. в отговор на множеството сигнали от свои общини-членки за бедственото положение в резултат на популацията на комари, Асоциацията на дунавските общини стартира кампания за осигуряване на средства за общините, които да им позволят ефективна защита на населението.

Изпратени бяха писма до Министерството на здравеопазването, Министерството на околната среда и водите и Министерството на земеделието и горите с молба за подкрепа.

С писма до областните управители на областите, които включват в територията си общини-членки на АДО: Видин, Монтана, Враца, Плевен, Велико Търново, Русе, Силистра, Разград и Добрич,

Асоциацията ги помоли за съдействие, даване на гласност на проблема и представянето му пред централните институции. Те се отзоваха и **заедно с АДО алармираха министър председателя на Р България, ресорните министри, председателя на НС и Министерство на финансите за неотложния проблем пред дунавските общини.** Последва **среща на Управителния съвет на АДО „Дунав“ с Министерство на финансите**, на която бе представена предварително изготвената справка за разходите на общините през предишни години за дезинсекция срещу комари, както и изчисления за сумите, необходими за пълното третиране на крайречните и градските зони във всяка общини. Министерството изпълни частично исканията на общините и предостави целева субсидия в размер на 700 хил. лв. на Дунавските общини.

През 2006 и 2007 г. усилията на АДО „Дунав“ не спряха - благодарение на множеството писма, на редовните срещи в Министерството на финансите и на подкрепата на други институции бяха отпуснати съответно 800 хил. и 900 хил. лв. за борба с комарите в дунавския регион.

Резултати

Асоциацията на дунавските общини „Дунав“ успешно провежда лобистка кампания за осигуряване на средства на дунавските общини за борба с популациите на комари през пролетно-летния сезон.

Бяха осигурени общо 2 400 000 лв. целеви субсидии за третиране на крайречните и градските зони.

Благодарение на допълнителните средства общините вече трета година успяват да осигурят адекватна защита на населението от комари.

Създадените контакти с ръководствата на централните институции са изключително полезни при работата на АДО за представителство и защита на интересите на дунавските общини и по други наболели въпроси.

Контакти

Асоциация на дунавските общини „Дунав“
5930 Белене
пл. „България“ 23, ет. 7
тел.: (0658) 22940
факс: (0658) 22960
е-поща: adrm_danube@abv.bg
уебсайт: www.adodunav.org

Практика

е-Консултациите за секретари на общини са нова електронна услуга за членовете на НАСО РБ и се наложи като една от най-използваните и най-полезни през последната година. По е-поща членовете периодично, при спешна необходимост задават въпроси и получават отговори в реално време по актуални въпроси и казуси. Често се получават по повече от няколко отговора и предложения, в т.ч. и от други колеги-експерти по актуалния въпрос или казус от съответните общински администрации. За период от една година са направени над 50 консултации, свързани с практики по прилагане на нормативни актове - по атестация, определяне на възнаграждения, трудовоправни, прилагане на ЗОП, ЗДСл, ЗА и др. Към момента те са над 90, а броят на подадени предложения и становища - над 100.

Контакти

НАСО РБ
пл. „Възраждане“ № 3
Габрово
тел./факс: (066) 80 64 93
е-поща: naso.rb@gmail.com
Васил Панчаров
изпълнителен директор на
НАСО РБ

Идеята за тази дейност възникна съвсем спонтанно. Често колеги се интересуваха за практики по прилагане на един или друг нормативен акт, за „работещи практики“ по процедури и други организационно-управленски дейности от богатото разнообразие на професионалното общинско ежедневие. В потвърждение на високата степен на полезност са десетките благодарствени писма за адекватната реакция на персонала на НАСО РБ да предложи тази услуга.

Практика

Стъпки на реализация:

- Идентифициране на потребността - чрез персонала на НАСО РБ;
- Оформянето на „формуляр“ за задаване на въпроси и казуси и съответен такъв, за поместване на предложения и отговори, с „натрупване“ по съответния въпрос;
- Систематизирането на постъпилите материали и „форматизирането“ им в съответствие с разработения „формуляр“;
- Използване на тези формати за бъдещите **е-консултации**;
- Систематизиране на всички входящи и изходящи материали до края на съответната година в единен свитък от материали на хартиен носител и електронен вид;
- тиражиране и разпространение - на хартиен носител и на CD.

Поради изключителната практическа полза от **е-консултациите** членовете изразиха желание услугата да се „формализира“ както по отношение на формата, така и по систематизирането на съответните казуси и въпроси с постъпилите отговори и издаването им на книжен и електронен носител. Консултациите до 2006 г. бяха форматизирани и включени като допълнение на актуализирания вариант на Наръчника на секретаря, а също и разпространени на CD.

Резултати

- Първи тираж - 2006 г. - 160 екз., 50 е-консултации, с над 70 листа материали;
- Тиражиране на CD - 2006 г. - 180 бр. с плик и стикер., заедно с Наръчника;
- Индиректно, обменът на практики допринесе за неформалното унифициране на голяма част от разнообразието на процедури и организационно-управленски решения.

Тази дейност беше изпълнена, частично, по проект на НАСО РБ към Програмата за финансиране на ФРМС/ААМР за 2006 г.

Поради големия интерес, тази дейност се очертава като една от постоянно присъстващите в пакета от услуги, които НАСО РБ предоставя на членовете си до сега и в бъдеще, което недвусмислено говори за устойчивост на резултата.